

Ebben a sorozatban Az Oltáriszentségben köztünk lakó Jézus Krisztus jelenlétéről, annak megnyilvánulásáról kívánunk sokoldalúan elmélkedni, illetve Egyházunk alap tanítását szeretnénk áttekinteni.

Ahogy annak idején Árpád-házi királyfiaink, királylányain evangelizálták Európát, úgy ez ma is a magyarságra váró feladat, ahogy Michael August Blume pápai nuncius ezt ki is fejtette: „Magyarországnak szerepe, feladata van Európa újraevangelizálásában. Tanúságot kell tennünk a keresztény szeretet és az Eucharisztia bensőséges kapcsolatáról” (Magyar Kurir, 2019.09.13.)

Magyarságunk és katolikus hitünk szoros összefüggésben állnak, azok együttes védelméért mindent meg kell tennünk. Ez Istentől rendelt küldetésünk! A Magyarok Nagyasszonya, örökös Királynőnk legyen védelmezőnk és segítőnk, ezen küldetésünk teljesítésében!

AZ EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUSRA KÉSZÜLVE

AZ EUCHARISZTIA ÉS AZ EGYHÁZ

**AZ EUCHARISZTIA
ÉS AZ EGYHÁZ**

Részletek

II. János Pál pápa „Az Egyház az Eucharisziából él” kezdetű enciklikájából,
és XVI. Benedek pápa „A szeretet szentsége” kezdetű apostoli buzdításából

Szerkesztette: Jánossy Gábor
Lektorálta: Fülep Dániel, teológus

Kiadja: Stella Maris Alapítvány, 1539, Budapest, Pf. 638.
www.tengernekcsillaga.hu

Nyomda: Co-Print Kft., www.co-print.hu

ISBN szám: 978-615-6087-03-4

2020

Az Egyház az Eucharisziából él

II. János Pál pápa enciklikája az Eucharisztia és az Egyház kapcsolatáról (részletek)

Az Egyház az Eucharisziából él

1. Ez az igazság nemcsak a hit mindennapos tapasztalata, hanem összefoglalóan tartalmazza az *Egyház misztériumának lényegét*. Az Egyház örömmel tapasztalja az ígéret sokféle és állandó megvalósulását: „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végezetéig” (*Mt 28,2*); de az Eucharisziában – azáltal, hogy a kenyér és a bor az Úr testévé és vérévé változik – páratlan intenzitással örvendhet e jelenlétnek. Pünkösdtől kezdve, amikor az Egyház, az Újszövetség népe elindult zarándokútján a mennyei haza felé, az Isteni Szentség folyamatosan elrendezi és bizakodó reménnyel tölti el napjait.

A II. Vatikáni Zsinat helyesen mondja, hogy az eucharisztikus Áldozat „az egész keresztény élet forrása és csúcsa”. „Az Eucharisziában ugyanis benne van az Egyház minden lelki java, tudniillik maga Krisztus, a mi húsvéti bárányunk és élő kenyertünk. Teste a Szentlélek által élő és éltető test: életet ad az embereknek”. Ezért az Egyház szemei mindig Urára néznek, aki jelen van az Oltáriszentségben, és ebben fedezi föl az ő mérhetetlen szeretetének teljes megvalósulását.

2. A 2000. év nagy jubileuma folyamán megadatott nekem, hogy az Eucharisziát Jeruzsálemben, a Cönákulumban ünnepeljem, ott, ahol a hagyomány szerint először maga Krisztus mutatta be a szentmisét. *A Cönákulum e Szentség alapításának a helye*. Krisztus itt vette kezébe a kenyeret, törte meg és adta oda tanítványainak, mondván: „Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan: ez az én testem, mely értetek adatik” (*vö. Mt 26,26; Lk 22,19; 1Kor 11,24*); azután kezébe vette a borral telt kelyhet, és mondta: „Vegyétek és igyatok ebből mindnyájan: ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetségé, mely

értetek és mindenkiért kiontatik a bűnök bocsánatára” (vö. *Mk 14,24; Lk 22,20; 1Kor 11,25*). Hálás vagyok az Úr Jézusnak, hogy megengedte, hogy ugyanazon a helyen, engedelmeskedve az ő parancsának, ismételhettem meg azokat a szavakat, melyeket ő mondott 2000 évvel ezelőtt: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” (*Lk 22,19*).

Vajon az apostolok, akik részt vettek az utolsó vacsorán, fölfogták-e a szavak értelmét, melyeket Krisztus mondott? Valószínűleg nem. E szavak értelme ugyanis csak a *Triduum sacrum* – azaz a nagycsütörtöktől húsvétvasárnap reggeléig tartó időszak – végén világosodott meg egészen. E napokban született a *húsvéti misztérium*; ugyanekkor született az *eucharisztikus misztérium* is.

3. A húsvéti misztériumból születik az Egyház. Éppen ezért az Eucharisztia, ami elsősorban a húsvéti misztérium szentsége, az *egyházi élet középpontja*. Ez látható az Egyház életének első perceitől kezdve, amint az Apostolok Cselekedeteiben olvasható: „állhatatosan kitartottak az apostolok tanításának hallgatásában és a testvéri egységben, a kenyértörésben és az imádságban” (2,42). A „kenyértörésben” az Eucharisziát jelenti. 2000 év múlva is ugyanezt éljük az Egyházban. S miközben ugyanazt tesszük az Eucharisztia ünneplésében, lelki szemünk a húsvéti három napra tekint vissza: arra, ami nagycsütörtök estéjén, az utolsó vacsorán és utána történt. Az Eucharisztia alapítása ugyanis szentségi módon elővételezte azokat az eseményeket, melyek a Getszemáni kerti haláltusával kezdődtek. Újra látjuk Jézust, aki elhagyja a Cönákulumot, a várost, és tanítványaival a Kidron patakon át az Olajfák hegyére megy. Abban a kertben még élnek nagyon öreg olajfák. Egyik-másik talán tanúja annak, ami lombja alatt történt azon az estén, amikor Krisztus halálos szomorúsággal imádkozott, és „verítéke mint vérnek cseppjei hullott a földre” (*Lk 22,44*). A vér, amely kevéssel előbb az Eucharisztia szentségében az üdvösség italaként átadatott az Egyháznak, most kezd kiontatni; kiontása a Golgotán teljeseedik be, ahol megváltásunk eszközévé válik: „Krisztus... mint az eljövendő javak főpapja... nem bakok vagy borjak vére által, hanem a saját vére által ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök megváltást szerzett” (*Zsid 9,11-12*).

4. *Megváltásunk órája*. A mérhetetlen próbatétel ellenére Jézus nem menekült a maga „órájától”: „Mit is mondjak? Azt Atyám, hogy szabadíts meg ettől az órától? De éppen ezért jöttem ebbe az órába!” (*Jn 12,27*) Szerette volna, ha tanítványai vele vannak, ehelyett azonban meg kellett tapasztalnia a magányt és az elhagyatottságot: „Így hát egy órát sem tudatok virrasztani velem? Virraszatok és imádkoztatok, hogy kísértésbe ne esetek.” (*Mt 26,40-41*.) Egyedül János lesz majd ott a kereszttel Mária és a jámbor asszonyok mellett. A Getszemáni kerti haláltusa bevezetés volt a nagypénteki kereszt halálküzdelméhez. *A szent óra* a világ megváltásának órája. Ha valaki az Eucharisziát Jeruzsálemben Jézus sírja közelében ünnepli, szinte érzékelhetően az ő „órája”, a kereszt és a megdicsőülés órája közelébe kerül. E helyhez és ehhez az órához kapcsolódik lélekben minden pap, amikor misézik a keresztény közösséggel együtt, akik részt vesznek benne.

„*Megfeszítették, meghalt és eltemették; szálla alá a poklokra; harmadnapon föltámadott a halálból.*” A hitvallás e szavait visszhangozzák a szemlélődés és a meghirdetés szavai: „*Ecce lignum crucis, in quo salus mundi pependit. Venite, adoremus.*” (Íme, a kereszt fája, melyen a világ üdvössége függött. Jöjjetek, imádjuk.) E felhívással fordul az Egyház mindenkire nagypéntek délutánján. Majd az egész húsvéti időben újra meg újra énekli: „*Surrexit Dominus de sepulcro, qui pro nobis pependit in ligno. Alleluja.*” (Föltámadott a sírból az Úr, ki értünk a fán függött. Alleluja.)

5. „*Mysterium fidei!* – A hit misztériuma!” Amikor a pap kimondja vagy énekli e szavakat, a jelenlevők így válaszolnak: „Halálotat hirdetjük, Urunk, és hittel valljuk föltámadásodat, amíg el nem jössz.”

E szavakkal az Egyház megvallja Krisztust szenvedésének misztériumában, *ugyanakkor kifejezi a saját misztériumát is: az Eucharisziából való Egyházat*. Az Egyház Pünkösdkor a Szentlélek ajándékával lépett a nyilvánosság elé, s indult el a világ útjain; kialakulásának azonban hasonlóan döntő fontosságú mozzanata volt az Eucharisztia alapítása a Cönákulumban. Az Egyház alapja és forrása a teljes *Triduum paschale* (*Húsvéti Triduum*). De ennek foglalata, elővéte-

lezése és „koncentrátuma” egyszer s mindenkorra az Eucharisztia ajándéka. Jézus Krisztus ebben az ajándékban bízta az Egyházra a húsvéti misztérium örök megjelenítését (aktualizálását). Ezzel az ajándékkal titokzatos „egyidejűséget” hozott létre e *Triduum* és az évszázadok egész folyamata között.

Ez a meggondolás mélységes és hálás csodálatot ébreszt bennünk. A húsvéti eseményben és a századok folyamán ezt aktualizáló Eucharishtiában egészen rendkívüli befogadóképesség (kapacitás) van, ami magába tudja fogadni az egész történelmet, mint a megváltás kegyelmének részesét. E csodálatnak mindig el kell töltenie az Eucharisztia ünneplésére összegyűlt Egyházat. De különleges módon el kell töltenie az Eucharisztia szolgáját. A papszentelés szentségében kapott hatalommal ugyanis az ő feladata a konszekráció. Neki kell kimondania a Krisztustól kapott hatalommal a Cönákulumban elhangzott szavakat: „Ez az én testem, mely értetek adatik... Ez az én vérem kelyhe..., mely értetek és mindenkiért kiontatik a bűnök bocsánatára”. A pap mondja ki e szavakat, helyesebben *ajkát és hangját annak rendelkezésére bocsátja, aki e szavakat kimondta a Cönákulumban*, és azt akarta, hogy nemzedékről nemzedékre ismételjék majd azok, akik az Egyházban szolgálati módon részesülnek az ő papságában.

6. Ezt az eucharisztikus „csodálatot” szeretném élénkíteni bennetek jelen enciklikámmal, folytatva a jubileumi örökséget, amit két apostoli levelemmel – a *Novo millennio ineunte* és annak máriás megkoronázása, a *Rosarium Virginis Mariae* levelekkel – akartam átadni az Egyháznak. Szemlélni Krisztus arcát, éspedig Máriával együtt szemlélni – ez az a program, melyet a harmadik évezred hajnalán az Egyháznak adtam, amikor arra szólítottam föl, hogy az új evangelizáció lelkesedésével evezzen a mélyre a történelem tengerén (vö. *Lk 5,4*). Krisztus szemlélése azt is jelenti, hogy föl tudjuk ismerni mindenütt, ahol megmutatkozik sokféle jelenlétében, de mindenekelőtt testének és vérének eleven Szentségében. *Az Egyház az eucharisztikus Krisztusból él*, belőle táplálkozik, tőle nyeri világosságát. Az Eucharisztia a hit misztériuma, s ugyanakkor a „világosság misz-

tériuma”. Valahányszor az Egyház ünnepli, a hívők bizonyos módon átélhetik a két emmauszi tanítvány élményét: „Megnyílt a szemük és fölismerték őt” (*Lk 24,31*).

7. Amióta megkezdtem Péter utódának szolgálatát, mindig különös figyelmet fordítottam nagycsütörtökre, az Eucharisztia és a papság napjára, azzal, hogy levelet írtam a világ minden papjának. Idén, pápaságom 25. évében, az egész Egyházat szeretném bevonni ebbe az eucharisztikus elmélkedésbe, hogy így adjak hálát az Úrnak az Eucharisztia és a papság ajándékáért, mely „Ajándék és misztérium”. Ha már a Rózsafüzér Évének meghirdetésével e 25. évemet a *Krisztus szemlélése Mária iskolájában* jegyébe akartam foglalni, akkor nem hagyhatom elmúlni a 2003. év nagycsütörtökét anélkül, hogy meg ne állnék Krisztus „eucharisztikus arca” előtt, és újult erővel föl ne hívnám az Egyház figyelmét az Eucharisztia központi jelentőségére. Belőle él az Egyház. Ebből az „élő kenyérből” táplálkozik. Hogyne érezném szükségét annak, hogy mindenkit buzdítsak ennek új meg új megtapasztalására?

8. Ha visszatekintve papi, püspöki, pápai életemre az Eucharishtiára gondolok, emlékezetemben önkéntelenül is megelevenedik oly sok óra és hely, amikor és ahol misézhettem. Eszembe jut a niegowici plébániatemplom, első lelkipásztori ténykedésem színhelye, a krakói Szent Flórián-templom, a Wawel székesegyháza, a Szent Péter-bazilika, Róma és az egész világ sok bazilikája és temploma. Bemutathattam a szentmisét hegyi ösvények mellett, tó- és tengerpartokon álló kis kápolnáknak; miséztem stadionokban, városok főterein épített oltárokon... Az Eucharisztia ünneplésének e sokféle helye nagyon megérezte velem az Eucharisztia egyetemes, sőt kozmikus jellegét. Igen, kozmikus jellegét! Mert ha a szentmisét egy vidéki templomocskára kicsi oltárán mutatjuk is be, az Eucharishtiát mindig bizonyos értelemben a *világ oltárán* ünnepeljük. Az Eucharisztia egyesíti az eget és a földet. Magában foglalja és áthatja az egész teremtést. Isten Fia azért lett emberré, hogy helyreállítsa az egész teremtést egy olyan tettel, amely a legnagyobb dicsőítése Annak, aki a semmiből teremtette a világot. És így ő, az örök főpap, amikor

tulajdon vérével belép az örök szentélybe, visszaadja a Teremtőnek és Atyának az egész megváltott teremtést. Az Egyház papi szolgálata által teszi ezt a legszentebb Szentháromság dicsőségére. Valójában ez a *hit misztériuma*, mely az Eucharisziában valósul meg: az Isten keze által teremtett világ Krisztustól megváltottan visszatér Hozzá.

9. Az Eucharisztia Jézus üdvözítő jelenléte a hívők közösségében, és mint lelki táplálék az Egyház legdrágább kincse, amit csak magának mondhat történelmi zarándokútján. Ez a magyarázata annak a *féltő figyelmességnek*, mellyel mindig körülvette az eucharisztikus misztériumot, s ami a zsinatok és a pápák tanításában is látható lett. Ezért csodálatosak a Trienti Zsinatnak az Eucharisztia szentségéről és a szentmise áldozatáról szóló határozatai. E határozatok vezérelték századokon át a teológiát és a katekézist, s Isten népe számára mind a mai napig az Eucharisztia hitében és szeretetében való állandó megújulás és gyarapodás dogmatikus hivatkozási pontjai. A közelműltből három enciklikát kell megemlítenünk: XIII. Leó: *Mirae caritatis* (1902. május 28.), XII. Pius: *Mediator Dei* (1947. november 20.), VI. Pál: *Mysterium fidei* (1965. szeptember 3.).

A II. Vatikáni Zsinatnak nincs ugyan külön dokumentuma az eucharisztikus misztériumról, de különböző szempontjait több dokumentumban is, főként a *Lumen gentium* Egyházzól szóló dogmatikus és a *Sacrosanctum Concilium* szent liturgiáról szóló konstitúcióban tárgyalja.

Én magam a Péter katedróján végezett apostoli szolgálatom első éveiben a *Dominicae Cenae* (1980. február 24.) apostoli levelemben szóltam néhány szempont szerint az eucharisztikus misztériumról és a papok életében való fontosságáról. Ez alkalommal még megindultabb és hálásabb szívvel folytatom ugyanazokat a gondolatokat, mintegy visszhangozva a Zsoltáros szavát: „Mit adhatok az Úrnak mindazért, amit nekem adott? Magasba emelem az üdvösség kelyhét, és segítségül hívom az Úr nevét.” (115,12-13)

10. A Tanítóhivatal e megnyilatkozásaira a keresztyén közösség belső gyarapodása volt a válasz. Kétségtelen, hogy a *Zsinat liturgikus reformja* nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a hívők tudatosabban, tevékenyebben és gyümölcsözőbben vegyenek részt az oltár

szent Áldozatában. Továbbá sokfelé lett gyakori és az életszentség kimeríthetetlen forrása a *szentségimádás*. Az úrnapi körmenet az Úr kegyelmi ajándékaként évről évre örömmel tölti be azokat, akik áhítattal vesznek részt benne. De az Eucharisztia iránti hitnek és szeretetnek sok egyéb formáját is említhetnénk.

E ragyogó jelenségek mellett azonban, sajnós, *nem hiányoznak az árnyékok sem*. Vannak ugyanis helyek, ahol szinte teljesen kihalt az Eucharisztia imádása. Ehhez járulnak bizonyos egyházi körökben olyan visszaélések, amelyek elhomályosítják az Egyháznak e csodálatos Szentségről vallott helyes hitét és tanítását. Olykor meglehetősen csonkán értelmezik az Eucharisztia misztériumát. Megfosztván áldozati jellegétől, úgy tekintik, mintha nem volna egyéb, mint egy testvéri összejövetel, étkezéssel. Máskor elhallgatják az apostoli jogfolytonosságon alapuló szolgálati papság szükségességét, és az Eucharisztia szentségi jellegét csak az íghirdetés hatásának tekintik. Ebből következően itt is, ott is születnek önmagukban jószándékú ökumenikus kezdeményezések, olyan eucharisztikus gyakorlattal, mely ellenkezik az Egyház – hitét kifejező – fegyelmeivel. Hogyan ne fejeznék ki mindezért mélységes fájdalunkat? Az Eucharisztia túlságosan nagy ajándék ahhoz, hogy megengedhetne leszűkített és kétértelmű értelmezéseket.

Bízom abban, hogy Enciklikám hatásosan hozzá fog járulni az elméleti homály oszlatásához és az elfogadhatatlan gyakorlatok megszüntetéséhez, hogy az Eucharisztia továbbra is a maga misztériumának teljes fényében ragyoghasson.

A hit misztériuma

11. „Az Úr Jézus elárultatásának éjszakáján” (*IKor 11,23*) alapította testének és vérének eucharisztikus áldozatát. Pál apostol szavai eszünkbe juttatják a drámai helyzetet, amelyben az Eucharisztia megszületett. Az Eucharisztia ugyanis elválaszthatatlanul kapcsolódik az Úr szenvedéséhez és halálához. Nem pusztá emlékezete, hanem szentségi megjelenítése mindkettőnek. A történelmi időben megörö-

kített keresztáldozat. Nagyon jól kifejezik ezt az igazságot azok a szavak, amelyekkel a latin szertartásban Isten népe válaszol a pap „Íme, hitünk szent titka” szavaira: „*Halálozat hirdetjük, Urunk!*”

Az Egyház az Eucharisziát nem úgy kapta Urától, Krisztustól, mint egyet a többi ajándékok között, még ha a legértékesebbet is, hanem mint „*az*” ajándékot, mert Krisztus önmagát, saját személyét a maga szent emberségében, és egész üdvözítő művét adja benne. S mindez nem a múlté, „Krisztus ugyanis és mindaz, amit minden emberért tett és elszenvedett, részesedik az isteni örökkévalóságban, ezért átöleli az egész időt”.

Amikor az Egyház az Eucharisziát, Ura halálának és föltámadásának emlékezetét ünnepli, az üdvösség e központi eseménye valóságosan megjelenik és „megvalósítja üdvösségünk művét”. A megváltó keresztáldozat annyira döntő jelentőségű az emberi nem üdvössége számára, hogy Jézus Krisztus csak azután hajtotta végre és csak azután tért vissza az Atyához, hogy *ránk hagyott egy eszközt, mely által úgy részesedhetünk az áldozatban*, mintha bemutatásakor jelen lettünk volna. Így minden egyes hívő részt vehet benne, és részesedhet kimeríthetetlen gyümölcséből. Ez az a hit, melyből a keresztény nemzedékek éltek évszázadokon át. Ezt a hitet erősítette meg újra és újra az Egyház Tanítói hivatala, örvendező hálával a fölbecsülhetetlen ajándékért. Szeretném újra megfogalmazni ezt az igazságot, veletek együtt imádvá, drága testvéreim, e Misztériumot: e nagy Misztériumot, az irgalmasság Misztériumát. Mi többet tehetett volna értünk Jézus? Az Eucharisziában valóban „mindvégig” és mértékelt nem ismerő szeretettel szeret minket (vö. *Jn 13,1*).

12. Az Eucharisztia szentségében a szeretet egyetemessége magának az Üdvözítőnek a szavaiból következik. Alapításakor ugyanis nemcsak annyit mondott, hogy „Ez az én testem”, „Ez az én vérem”, hanem hozzátette: „mely értetek adatik... értetek kiontatik” (*Lk 22,19-20*). Nemcsak azt állította, hogy amit eledelül és italul ad nekik, az az ő teste és az ő vére, hanem hangsúlyozta az áldozati jelleget is, szentségi módon megjelenítve áldozatát, amely néhány óra múlva a kereszten teljesedik be mindenki üdvösségére. „A szent-

mise egyszerre és elválaszthatatlanul a keresztáldozatot megörökítő áldozati emlékezés és az Úr testével és vérével való közösség szent lakomája.”

Az Egyház állandóan a megváltó áldozatból él, és nem csupán egy hittel teli emlékezés által, hanem egy valóságos kapcsolatban, mert *ez a szentségi módon megörökített áldozat jelenvalóvá válik* minden közösségben, ahol a fölszentelt szolga keze által följánlják. Ily módon az Eucharisztia a mai embereknek is fölkínálja azt a megbékélést, amelyet Krisztus egyszer s mindenkorra, minden idő minden embere számára megszerzett. Ugyanis „Krisztus áldozata és az Eucharisztia áldozata *egy és ugyanaz az áldozat*”. Hatásosan kifejezte ezt már Aranyhajó Szent János: „Mindig ugyanazt a Barányt ajánljuk fel, és nem az egyiket ma, a másikat holnap, hanem mindig ugyanazt. Emiatt az áldozat mindig egy és ugyanaz... Most is ugyanazt az áldozatot ajánljuk fel, ami akkor felajánlatott, s ez soha nem fejeződik be.”

A szentmise megjeleníti a Kereszt áldozatát, nem ad hozzá semmit és nem sokszorozza meg azt. Megemlékező ünneplése, „megemlékező megmutatása” (*memorialis demonstratio*) ismétlődik, mely által Krisztus – egyetlen és végleges – megváltó áldozata mindig aktualizálódik az időben. Az eucharisztikus Misztérium áldozati jellege ezért nem tekinthető önmagában, a Keresztől függetlenül, sem csupán közvetett utalásként a Kálvárián bemutatott áldozatra.

13. Az Eucharisztia a Golgotán bemutatott áldozattal való bensőséges kapcsolata miatt sajátos értelemben áldozat, nem csupán általában, mintha Krisztus egyszerűen lelki táplálékul adná önmagát a hívőknek. Mindhalálig tartó szeretetének és engedelmességének ajándéka ugyanis (vö. *Jn 10,17-18*) elsősorban Atyjának szóló ajándék. Kétségtelen, a javunkra, sőt az egész emberiség javára följánlott ajándék (vö. *Mt 26,28; Mk 14,24; Lk 22,20; Jn 10,15*), ugyanakkor *mindenekelőtt az Atyának szóló ajándék*: „az Atya pedig elfogadta ezt az áldozatot, és Fiának teljes odaadásáért, mellyel „engedelmes lett mindhalálig” (*Fil 2,8*), a maga atyai ajándékát adta viszonzásul, azaz az új, halhatatlan életet a föltámadásban”.

Krisztus, amikor Egyházának ajándékozta áldozatát, magáévá akarta tenni annak az Egyháznak lelki áldozatát is, mely arra hivatott, hogy Krisztus áldozatával együtt önmagát is följajánlja. A II. Vatikáni Zsinat ezt tanítja minden hívőnek: „Amikor részt vesznek az *eucharisztikus áldozatban*, az egész keresztény élet forrásában és csúcspontjában, isteni Áldozatot ajánlanak föl Istennek, és vele együtt önmagukat ajánlják fel”.

14. Krisztus Húsvétja a szenvedéssel és halállal együtt magában foglalja az ő föltámadását is. Erre emlékeztet a hívő nép akklamációja a konsekráció után: „*Hittel valljuk föltámadásodat*”. Az eucharisztikus áldozat ugyanis nemcsak az Üdvözítő halálának és föltámadásának misztériumát jeleníti meg, hanem a föltámadás misztériumát is, ami megkoronázza az áldozatot. Csak az élő és föltámadott Krisztus lehet az Eucharishtiában „az élet kenyere” (*Jn 6,35.48*), „az élő kenyér” (*Jn 6,51*). Szent Ambrus úgy beszélt erről az újonnan megkeresztelteknek, mint a föltámadásnak saját életükben való megvalósulásáról: „Ha Krisztus számodra a mai nap, akkor ő minden nap te érted támad föl”. Alexandria Szent Cirill pedig azt hangsúlyozta, hogy a szent misztériumokban való részesedés „igaz megvallása és emlékezete annak, hogy az Úr meghalt és föltámadott értünk és a mi üdvösségünkért.”

15. Krisztus – föltámadással megkoronázott – áldozatának szentségi megjelenítése a szentmisében egész különleges jelenlét, melyet (VI. Pál pápa szavait idézve) „nem azért mondunk *valóságosnak*, hogy tagadjuk a többi jelenlét valós voltát, hanem hogy kiemeljük a szubsztanciális jelenlétet, melynek erejéből Krisztus, az Isten-Ember teljes valójában jelen van”. S hogy a Trienti Zsinat örökérvényű tanítását idézzük: „A kenyér és a bor konsekrálásával a kenyér egész szubsztanciája Krisztus, a mi Urunk testének szubsztanciájává, és a bor egész szubsztanciája az ő Vérének szubsztanciájává változik. Ezt az átváltozást a Katolikus Egyház megfelelően és helyesen transzszubsztanciációnak nevezi.” Valóban, az Eucharisztia a *hit misztériuma*, minden elképzelésünket felülmúló misztérium, és csak hittel lehet elfogadni, ahogy már az egyházatyáknak erről az

isteni Szentségről szóló katekézisei is gyakran emlékeztetnek rá. „A kenyérben és a borban – buzdít Jeruzsálemi Szent Cirill – ne az egyszerű és természetes elemeket lásd, mert az Úr kifejezetten mondta, hogy az ő teste és vére lett belőlük: a hit biztosít efelől, bár az érzékeid mást mondanak.”

„*Imádlak áhitattal, rejtőző Istenség*” – énekeljük tovább az Angyali Doktorral. A szeretet e misztériuma előtt az emberi ész nagyon megtapasztalja a maga korlátait. Érthető tehát, hogy ez az igazság századokon át igen kemény erőfeszítésekre készítette a teológiát a megértés érdekében.

Ezek az elismerésre méltó erőfeszítések annál hasznosabbak és mélyrehatóbbak, minél inkább össze tudják kapcsolni a kritikus gondolkodást az Egyház „megélt hitével”, mely különösen is megmutatkozik az „igazság biztos karizmájában”, melyet a Tanítóhivatal birtokol, és „a lelki dolgok mély megértésében”, amire elsősorban a szentek jutnak el. Végezetül idézzük VI. Pál pápát: „Minden teológiai magyarázatnak, bármilyen módon próbál is behatolni e misztériumba, ahhoz, hogy összhangban legyen a katolikus tanítással, szilárdan tartania kell, hogy a tárgyi valóságban, függetlenül a mi gondolkodásunktól, a kenyér és a bor a konsekráció után megszűnt létezni, úgy, hogy attól a pillanattól fogva a kenyér és a bor szentségi színei alatt valóságosan az Úr Jézus imálandó teste és vére van előttünk”.

16. Az áldozat üdvözítő ereje teljesen akkor hat, amikor az Úr testét és vérét magunkhoz véve megáldozunk. Az eucharisztikus áldozat természete szerint arra a bensőséges egyesülésre irányul, amely Krisztus és a hívők között jön létre a szentáldozásban: Őt vesszük magunkhoz, aki értünk áldozta föl magát; testét, melyet értünk adott oda a Kereszten, és a vérét, amely „sokakért kiontatott a bűnök bocsánatára” (*Mt 26,28*). Emlékezzünk csak szavaira: „Miként az Atya, akinek élete van önmagában, elküldött engem és én az Atya által élek, úgy az, aki engem eszik, általam fog élni” (*Jn 6,57*). Maga Jézus biztosít arról, hogy ez az egység, amit ő a szentháromságos élethez hasonlít, valóban létrejön. Az Eucharisztia valóban lakoma, amelyen Krisztus eledelül adja önmagát. Amikor Jézus először

beszélte erről az eledelről, hallgatói elcsodálkoztak és zavarba jöttek, emiatt a Mester külön hangsúlyozta szavainak valóságát: „Bizony, bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz bennetek élet” (Jn 6,53). Nem átvitt értelemben beszél az eledelről: „Az én testem valóban étel, és az én vérem valóban ital” (Jn 6,55).

17. A testével és vérével való egyesülés által Krisztus a Lelkét is közli velünk. Szent Efrém írja: „A kenyeret saját élő testének mondta, s betöltötte önmagával és az ő Lelkével... És az, aki hittel eszi őt, Tüzet és Szentlelket vesz magához... Vegyétek és egyetek belőle mindnyájan, és egyetek vele együtt a Szentlelket. Mert valóban az én testem, és aki eszi, örökké élni fog.” Az Egyház az eucharisztikus epiklésziszben ezt az isteni ajándékot, minden más ajándék forrását hívja. Ezt olvassuk például Aranyszájú Szent János isteni liturgiájában: „Hívunk, kérünk téged és könyörgünk hozzád: küldd el Szent Lelkedet mindnyájunkra és ezekre az áldozati adományokra... hogy mindazoknak, akik részesednek belőle, a lélek megtisztulása, a bűnök bocsánata és a Szentlélek közöltetése legyen”. A Római Misekönyvben pedig így imádkozik a miséző: „Küldd el Szentlelket, hogy mindnyájan, akik Krisztus testét és vérét magunkhoz vesszük, egy test és egy lélek legyünk Krisztusban”. Így testének és vérenek ajándékával Krisztus növeli bennünk Lelkének ajándékát, akit belénk árasztott a keresztségben, és „pecsétként” adott a bérmálás szentségében.

18. A hívők konszekrálás utáni akklamációja nagyon megfelelően azzal zárul, hogy kifejezi az Eucharisztia ünneplését annyira meghatározó eszkatologikus távlatot (vö. *1Kor 11,26*): „amíg el nem jössz”. Az Eucharisztia célra irányulás, a Krisztustól megígért teljes öröm előíze (vö. *Jn 15,11*), bizonyos értelemben a Paradicsom elővételezése, „a jövő dicsőség záloga.” Mindaz, amit az Eucharisztia magában foglal, a bizakodó várakozást fejezi ki, hogy beteljesedik a boldog remény és eljön az Üdvözítő, Jézus Krisztus. Aki az Eucharisziában Krisztussal táplálkozik, annak nem kell a túlvilágra vágyakoznia, hogy örök élete lehessen: *már itt a Földön örök élete van*, már birtokolja a zsenéjét annak az eljövendő teljességnek,

ami az emberre vár. Az Eucharisziában ugyanis megkapjuk a test világvégi föltámadásának a zálogát is: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom őt az utolsó napon” (Jn 6,54). Az eljövendő föltámadásnak e biztosítéka onnan ered, hogy az Emberfiának eledelül adott teste a föltámadott test a megdicsőült állapotban. Elmondható, hogy az Eucharisziával magunkévá tesszük a föltámadás „titkát”. Ezért jogosan mondta Antiochiai Szent Ignác az eucharisztikus Kenyerről, hogy „a halhatatlanság orvossága, gyógyszer a halál ellen”.

19. Az Eucharisztia eszkatologikus irányultsága *kifejezi és megerősíti a közösséget a mennyei Egyházzal*. Nem véletlen, hogy a keleti szertartások anafóriában és a latin szertartás eucharisztikus imádságaiban tisztelettel emlékezünk meg a mindenkor Szeplőtelen Szűz Máriáról, Urunknak, Jézus Krisztusnak Édesanyjáról, az angyalokról, a szent apostolokról, a dicsőséges vértanúkról és az összes szentekről. Érdemes fölfigyelnünk az Eucharisztia ezen szempontjára: miközben ünnepeljük a Bárány áldozatát, az égi liturgiához kapcsolódunk, ahhoz a megszámlálhatatlan sereghez, amely azt kiáltja: „Üdv a mi Istenünknek, aki a trónon ül és a Báránynak!” (*Jel 7,10*) Az Eucharisztia valóban az ég megnyílása a Föld felé. A mennyei Jeruzsálem dicsőségének egy sugara, mely áthatol a mi történelmünk felhőin és megvilágítja utunkat.

20. Az Eucharisztia eszkatologikus irányultságának egyik fontos következménye az is, hogy történelmi utunkhoz indításokat ad azáltal, hogy elülteti bennünk a remény eleven magvait mindegyikünk mindennapos szolgálatához. A keresztyén látásmód elvezet az „új ég” és az „új föld” szemléléséhez (vö. *Jel 21,1*), de ez nem veszi el a kedvünket a földi dolgoktól, hanem *fokozza bennünk a jelen Föld iránti felelősségérzetet*. Szeretném újra határozottan megerősíteni a harmadik évezred elején, hogy a keresztyéneknek elkötelezetten kell vállalniuk a földi polgársággal járó kötelességeiket, és nem szabad kitérni előlük. Az ő feladatuk, hogy az Evangélium világosságával járuljanak hozzá egy emberi léptékű és Isten terveinek teljesen megfelelő világ építéséhez.

Sok olyan probléma van, amely ködbe burkolja korunk horizontját. Elég arra gondolnunk, milyen égetően sürgető a békéért való fáradozás, a népek közötti megbízható kapcsolatok alapfeltételeinek, az igazságosságának és a szolidaritásnak a biztosítása, az emberi élet védelme fogantatásától egészen a természetes haláláig. És mit mondjunk a „globalizált” világ ezernyi ellentmondásáról, amelyben a gyengébbek, kicsinyek, szegények sorsa szinte teljesen kilátástalan? És mégis, ebben a világban kell fölragyognia a keresztény reménynek! Ezért is akart velünk maradni az Úr az Eucharisziában, beleírva ebbe az áldozati és lakomai jelenlétké a szeretetétől megújult emberiség ígéretét. Nagyon jelentős, hogy azon a helyen, ahol a szinoptikusok az Eucharisztia alapítását elmondják, az alapítás mély tartalmát föltárva Szent János Evangéliuma a „lábmosásról” beszél, mely Jézus tanítása közösségről és szolgálatról (vö. *Jn 13,1-20*). Pál apostol az olyan keresztény közösséget, amelyben pártoskodás és a szegények iránti érzéketlenség fordul elő, „méltatlannak” ítéli az Úr Vacsorájából való részesedésre (vö. *IKor 11,17-22.27-34*).

Az Úr halálának hirdetése „amíg el nem jön” (*IKor 11,26*) azok számára, akik részesednek az Eucharisziából, magával hozza az élet átalakításának kötelességét, hogy bizonyos értelemben az egész élet „eucharisztikussá” váljék. Épp az életnek ilyen átalakulása és a világ evangélium szerinti átalakításának elkötelezettsége ragyogtatja föl az Eucharisztia ünneplésének és az egész keresztény életnek eszkatologikus irányultságát: „Jöjj el, Urunk, Jézus!” (*Jel 22,20.*)

Az Eucharisztia építi az Egyházat

21. A II. Vatikáni Zsinat tanítja, hogy az Eucharisztia ünneplése az Egyház növekedési folyamatának központi magva. Ugyanis, miután elmondta, hogy „Az Egyház, vagyis Krisztusnak misztériumban már jelenlévő országa, Isten erejéből látható módon növekszik a világban”, mintha válaszolna e kérdésre: „De hogyan növekszik?”, így folytatja: „Valahányszor az oltáron bemutatjuk a keresztáldozatot, melyben „Krisztus, a mi húsvéti bárányunk fölládoztatott” (*IKor*

Tartalom

Bevezetés	3
Az Egyház az Eucharisziából él	5
<i>Az Egyház az Eucharisziából él.</i>	5
<i>A hit misztériuma</i>	11
<i>Az Eucharisztia építi az Egyházat.</i>	18
<i>Az Eucharisztia ünneplésének szépsége</i>	22
<i>Mária, az „Eucharisztikus” Asszony iskolájában</i>	27
<i>Befejezés</i>	31
A szeretet szentsége	35
<i>Az Eucharisztia misztérium, amelyet hinnünk kell</i>	35
<i>A Szentháromság és az Eucharisztia.</i>	36
<i>Az Eucharisztia: Jézus, az igazi áldozati bárány</i>	37
<i>Az Eucharisztia alapítása</i>	38
<i>Az előkép valósággá válik.</i>	39
<i>A Szentlélek és az Eucharisztia.</i>	39
<i>Az Eucharisztia és az Egyház</i>	41
<i>Tevékeny részvétel.</i>	43
<i>Szentségimádás és eucharisztikus jámborság.</i>	46
Az Oltáriszentség a hit diadala	50
Az Oltáriszentség és az Egyház	66